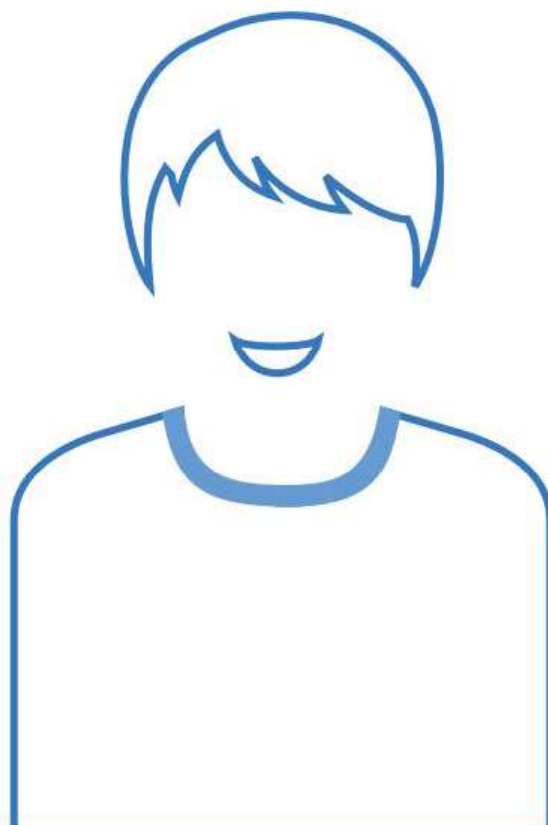

Και πώς λέμε μαδάμι
τις ξένες λέξεις;

Και πώς λέμε μαδάμ τις ξένες λέξεις;

Εδώ τα πράγματα είναι απλά... Αν ξέρετε ποιες είναι (;!) οι ξένες λέξεις και πώς γράφονται στη γλώσσα τους. Άρα ίσως δεν είναι τόσο απλά! Γενικώς, εκφέρονται όπως γράφονται εκτός αν η πολύχρονη παρουσία τους στη γλώσσα μας τις έχει «εξελληνίσει» (κλίνονται δηλαδή στην ελληνική γλώσσα), μετατρέποντας το **mp** σε **mb** και το **nt** σε **nd**, όπως π.χ.:

καμβάνα	παρότι είναι από το	campana	Ιταλικά
κάμπος	παρότι είναι από το	campus	Λατινικά
λάμπα	παρότι είναι από το	lampada ¹	Ιταλικά
πανδελόνι	παρότι είναι από το	pantaloni	Ιταλικά
ρομανδικό	παρότι είναι από το	romantique	Γαλλικά
ταλέντο	παρότι είναι από το	talento ¹	Ιταλικά
τσάντα	παρότι είναι από το	canta	Τουρκικά
φαντάρος	παρότι είναι από το	fantaria	Βενετσιάνικα
χούντα	παρότι είναι από το	junta	Ισπανικά

Υπάρχουν όμως και εξαιρέσεις, όπως η **ταμπέλα** (και όχι **ταμβέλα**), ο **τσαμπουκάς** (και όχι **τσαμβουκάς**) και άλλες λέξεις που παρότι είναι πολύ γνωστές, δεν έχουν εξελληνιστεί ηχητικά. Τα γράμματα **b**, **d**, **g**, όταν είναι μόνα τους, προφέρονται πάντα «άρρινα» στις ξένες γλώσσες. Άρα διαβάζουμε ό,τι είναι γραμμένο. Το **βίντεο** δηλ. ακούγεται **βίντεο** (**video**) και όχι **βίντεο** όπως με ιδιαίτερη σπουδή εκφέρουν κάποιοι για να δείξουν εκπαιδευμένοι! Πάντως, ειδικότερα τις ξένες λέξεις, ο καθένας μας τις εκφέρει ανάλογα με τις γνώσεις και τις αντιλήψεις του.

Ας δούμε μερικά επιλεγμένα παραδείγματα με «**άρρινη**» **προφορά**, για να δείξουμε τον πλούτο των γλωσσών που αφήνουν το χνάρι τους στη δική μας.

¹ Πιθανό αντιδάνειο από την ελληνική γλώσσα.

αβοκάδο	γιατί είναι	avocado	Ισπανικά
αλέγρο	γιατί είναι	allegro	Ιταλικά
βίντεο	γιατί είναι	video	Αγγλικά
γλόβος	γιατί είναι	globo	Ιταλικά
ζιβάγο	γιατί είναι	zhivago	Ρωσικά
ζιγολό	γιατί είναι	gigolo	Γαλλικά
ίν-τριγκα	γιατί είναι	intriga	Ισπανικά
κελεβία	γιατί είναι	kelebia	Αραβικά
κιβούτς	γιατί είναι	kibbutz / gibbus	Αγγλικά / Εβραϊκά
κουραβιές	γιατί είναι	kurabiye	Τουρκικά
λίβιδο	γιατί είναι	libido	Λατινικά
λόμπι	γιατί είναι	lobby	Αγγλικά
μαδάμ	γιατί είναι	madame	Γαλλικά
μαρμάγα	γιατί είναι	merimage ¹	Αλβανικά
μοδέλλο	γιατί είναι	modello	Ιταλικά
μπαλάντα	γιατί είναι	ballade	Γαλλικά
ντεσιβέλ	γιατί είναι	decibel	Γαλλικά
ντόμπρος	γιατί είναι	dobr	Σλαβικά
πεδάλι(ι)	γιατί είναι	pedale ¹	Γαλλικά
ρέβελλος	γιατί είναι	rebelle	Γαλλικά
ρομπότ	γιατί είναι	robot	Τσεχικά
σαβοτάζ	γιατί είναι	sabotage	Γαλλικά
σλόγαν	γιατί είναι	slogan	Αγγλικά
στούδιο	γιατί είναι	studio	Ιταλικά
ταβακιέρα	γιατί είναι	tabacchiera	Ιταλικά
ταβού	γιατί είναι	taboo	Αγγλικά
τζάβα	γιατί είναι	caba	Τουρκικά
τσαβουκάς	γιατί είναι	sabika	Τουρκικά

¹ Πιθανό αντιδάνειο από την ελληνική γλώσσα.

τσαδίλια	γιατί είναι	cedilo	Σλαβικά
τσαδόρ	γιατί είναι	cador	Αραβικά
φάβρικα	γιατί είναι	fabbrica	Ιταλικά
χαβά(έ)ρι	γιατί είναι	haber	Τουρκικά

Ας δούμε και μερικά παραδείγματα με **ένρινη προφορά**, επιλεγμένα και αυτά: Σημειώνουμε ότι η ένρινη προφορά στα γράμματα **b, d, g**, στις ξένες γλώσσες, προϋποθέτει ότι πριν από αυτά υπάρχουν το **m** ή το **n**.

εμβάργκο	γιατί είναι	embargo	Αγγλικά
ζαμπόν	γιατί είναι	jambon	Γαλλικά
καραμβόλα	γιατί είναι	carambola	Ισπανικά
κρεσένδο	γιατί είναι	crescendo	Ιταλικά
μαρένγα	γιατί είναι	meringa	Ιταλικά
μπαμπού	γιατί είναι	bamboo/u	Γαλλικά / Μαλαιικά
μπόμπιρας	γιατί είναι	bombero	Ιταλικά
μπομπονιέρα	γιατί είναι	bonbon	Γαλλικά
ομπρέλα	γιατί είναι	ombrella ¹	Ιταλικά
πουτίνγα	γιατί είναι	pudding	Αγγλικά
ρανδεβού	γιατί είναι	rendez vous	Γαλλικά
σάνταρ	γιατί είναι	standard	Αγγλικά
τρόμπα	γιατί είναι	tromba	Ιταλικά
τσιμπούσι	γιατί είναι	cumbus ¹	Τουρκικά
τσινγέλι	γιατί είναι	cengel	Τουρκικά
φόνδο	γιατί είναι	fondo	Ιταλικά
χάμπουργκερ	γιατί είναι	hamburger	Αγγλικά

¹ Πιθανό αντιδάνειο από την ελληνική γλώσσα.

Τρεις «ωραίες» περιπτώσεις που δημιουργούν σύγχυση είναι οι λέξεις **βεντέτα**, **τούμπα** και **καμπάνα**:

- Στη **βεντέτα**, όταν πρόκειται για την αντεκδίκηση, τότε η λέξη προέλευσης είναι η ιταλική **vendetta** και πρέπει να εκφέρεται ένρινα: **βενδέτα**. Όταν πρόκειται για τη διασημότητα, τότε η λέξη προέλευσης είναι (πάλι) η ιταλική **vedetta** και πρέπει να εκφέρεται «άρρινα»: **βεδέτα**.
- Στην **τούμπα**, όταν πρόκειται για το αναποδογύρισμα, τότε η λέξη προέλευσης είναι η ιταλική **tumba** και πρέπει να εκφέρεται ένρινα: **τούμπα**. (Στην πραγματικότητα πρόκειται για αντιδάνειο από την ελληνική γλώσσα και τη λέξη **τύμβος**). Όταν πρόκειται για το πνευστό μουσικό όργανο, τότε η λέξη προέλευσης είναι (πάλι) η ιταλική **tuba** και πρέπει να εκφέρεται «άρρινα»: **τούβα**.
- Στην **καμπάνα**, όταν πρόκειται για το σήμαντρο, τότε η λέξη προέλευσης είναι η ιταλική **campana**, η οποία έχει ελληνοποιηθεί (κλίνεται) και πρέπει να εκφέρεται ένρινα: **καμβάνα**. Όταν πρόκειται για τη **μεζονέτα** στην παραλία, τότε η λέξη προέλευσης είναι (πάλι) η ιταλική **cabana** και πρέπει να εκφέρεται «άρρινα»: **καβάνα**.

Κάτι αντίστοιχο για τους πιο ειδικούς στο διεθνές εμπόριο, ή στην τεχνολογία ήχου και εικόνας, συμβαίνει και στη λέξη **ντάμπινγκ**. Όταν πρόκειται για την τακτική πώλησης εμπορευμάτων σε τιμές χαμηλότερες του κόστους, τότε η λέξη προέλευσης είναι η αγγλική **dumping** και πρέπει να εκφέρεται ξεχωρίζοντας ελαφρά τα γράμματα **μ** και **π**, δηλ. **ντάμ-πινγκ** (βλ. παρακάτω παράγραφο). Όταν πρόκειται για την αντιγραφή οπτικοακουστικού μέσου (**δίσκος**, **κασέτα** κλπ.), τότε η λέξη προέλευσης είναι η αγγλική **dubbing** και πρέπει να εκφέρεται «άρρινα»: **ντάβινγκ**.

Πώς προφέρονται όμως γενικώς τα συμπλήγματα **nt** και **mp** στις ξενικές λέξεις; Επειδή δεν πρόκειται περί συμπληγμάτων (όπως στη γλώσσα μας) πρέπει να προφέρονται ξεχωρίζοντας αδιόρατα τα γράμματα.

Παραδείγματα:

αν-τίκα	και όχι	αντίκα	από το ιταλικό <i>antica</i>
βαμ-πίρ	και όχι	βαμβίρ	από το σερβοκροατικό <i>vampir</i>
καμ-πάνια	και όχι	καμβάνια	από το γαλλικό <i>campagne</i>
κομ-πανία	και όχι	κομβανία	από το ιταλικό <i>compagnia</i>
κομ-πλιμέν-το	και όχι	κομβλιμέντο	από το ιταλικό <i>complimento</i>
ντοκουμέν-το	και όχι	ντοκουμέντο	από το ιταλικό <i>documento</i>
σαμ-πάνια	και όχι	σαμβάνια	από το γαλλικό <i>champagne</i>
ταμ-πόν	και όχι	ταμβόν	από το γαλλικό <i>tampon</i>

Επίσης, το *inter*, πρώτο συνθετικό πολλών λέξεων, προφέρεται πάντα «άρρινα» ως *ίν-τερ* και όχι *ίντερ*. Και φυσικά το *ίντερνετ* είναι *ίν-τερνετ* και όχι *ίντερνετ* όπως ακούγεται λανθασμένα από πολλούς.